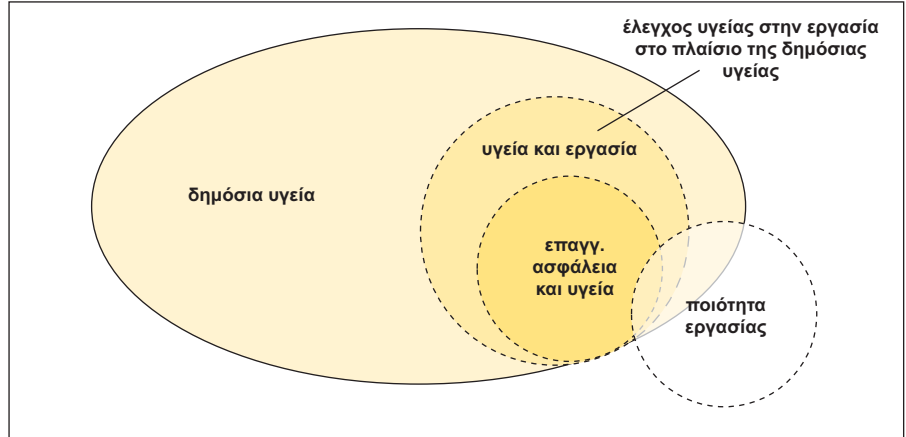

Αντίκτυπος της εργασίας στη δημόσια υγεία

Είναι γνωστό ότι η εργασία αποτελεί έναν από τους πλέον καθοριστικούς παράγοντες όσον αφορά στην κατάσταση της υγείας των ανθρώπων. Το γεγονός αυτό πρέπει να αντικατοπτρίζεται στα ευρωπαϊκά συστήματα ελέγχου για την δημόσια υγεία. Για το λόγο αυτό, μέσω του προγράμματος WORKHEALTH ορίζονται δείκτες, οι οποίοι εμφανίζουν τον τρόπο, με τον οποίο η εργασία επηρεάζει τη δημόσια υγεία και οι οποίοι διευκολύνουν την εφαρμογή του ελέγχου της υγείας στο χώρο εργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το αντικείμενο του προγράμματος είναι ο έλεγχος της υγείας στο χώρο εργασίας που ορίστηκε με βάση άλλα συστήματα ελέγχου που βρίσκονται ήδη σε εφαρμογή, πιο συγκεκριμένα στον τομέα της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας και της ποιότητας εργασίας, όπως απεικονίζεται στο παρακάτω σχήμα (Σχήμα 1).

Σχήμα 1: Αντικείμενο του ελέγχου της υγείας στην εργασία στο πλαίσιο της δημόσιας υγείας.

Έλεγχος της υγείας ως κύκλος πολιτικής

Ο έλεγχος της υγείας στο χώρο εργασίας πρέπει να παρέχει μια συνοπτική εικόνα της κατάστασης της υγείας του εργατικού δυναμικού. Χρησιμοποιώντας αυτές τις πληροφορίες, υπάρχει η δυνατότητα να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες και συστάσεις για τις δραστηριότητες σχετικά με την υγεία στο χώρο εργασίας. Η παρακολούθηση της υγείας μπορεί και πρέπει να χρησιμοποιείται ως εργαλείο από τους πολιτικούς έτσι, ώστε να θέτονται συγκεκριμένοι στόχοι και να ελέγχεται η πραγματοποίησή τους. Μια γενικότερη σειρά ενεργειών πρέπει να προβλεφθεί για διάφορους τομείς όπως το χώρο εργασίας, κοινότητες ή σχολεία, όπου στρατηγικές πολιτικής υψηλού επιπέδου εφαρμόζονται στους συγκεκριμένους τομείς και εισάγονται αντίστοιχες δραστηριότητες, οι οποίες επηρεάζουν τελικά τα άτομα στον κάθε τομέα, αλλά και τη δημόσια υγεία γενικότερα. Ο αντίκτυπος στην υγεία επηρεάζει τις νέες στρατηγικές πολιτικής. Η παραπάνω διαδικασία μπορεί να θεωρηθεί ως ένας κύκλος πολιτικής (Σχήμα 2).

Ο παρακάτω κύκλος πολιτικής εστιάζει στο χώρο εργασίας (Σχήμα3):

Οι παρακάτω πολιτικές είναι οι πιο συνήθεις για το χώρο εργασίας και για το αποτέλεσμα στη δημόσια υγεία:

- καλύτερη διαχείριση των απουσιών από την εργασία λόγω ασθένειας
- πρόληψη εργατικών ατυχημάτων στο χώρο εργασίας
- μείωση των ανισοτήτων σε θέματα υγείας
- προώθηση της κοινωνικής συμμετοχής
- βελτίωση των εργασιακών συνθηκών
- προαγωγή της υγείας
- αύξηση της αποτελεσματικότητας από σωστή διαχείριση της αναπηρίας
- αναβάθμιση της ποιότητας εργασίας
- ενίσχυση της συμφωνίας για διεθνή συνεργασία και κανονισμούς

Σχήμα 2: Ο κύκλος πολιτικής σε διάφορους τομείς.

Σχήμα3: Μοντέλο του κύκλου πολιτικής για την παρακολούθηση της υγείας στην εργασία στο πλαίσιο της δημόσιας υγείας. Το παραπάνω μοντέλο απεικονίζει τον τομέα της εργασίας και της υγείας στο πλαίσιο ενός ευρύτερου πολιτικού περιβάλλοντος: Η κυβερνητική/κοινωνική αρένα καθορίζει πολιτικές (1) που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τομέων (π.χ. τη δημόσια υγεία, την ποιότητα ζωής, την ισότητα, την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία κλπ.). Περιλαμβάνουν πολιτικές σχετικές με το χώρο εργασίας (2), όπως "μείωση των ανισοτήτων σε θέματα υγείας", "καλύτερη διαχείριση των απουσιών από την εργασία λόγω ασθένειας" ή "βελτίωση των εργασιακών συνθηκών" (3), οι οποίες έχουν κατά συνέπεια αντίκτυπο στην υγεία του εργατικού δυναμικού. Η συγκεκριμένη διαδικασία μπορεί να ελέγχεται στο πλαίσιο ενός συστήματος ελέγχου της υγείας στην εργασία. Οι δείκτες ενδέχεται να εκφράζουν τις δραστηριότητες (4) που διεξάγονται στο χώρο εργασίας, την απόδοση (5) και το τελικό αποτέλεσμα (6).

Ένας κύκλος πολιτικής για τη διαχείριση των απουσιών λόγω ασθένειας

Πώς λειτουργεί ένας κύκλος πολιτικής για τον έλεγχο της υγείας στην εργασία, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της απουσίας από την εργασία λόγω ασθένειας; Εάν μία κυβέρνηση αντιμετωπίζει υψηλά ποσοστά απουσιών από την εργασία λόγω ασθένειας, έχει τη δυνατότητα να προβεί σε ενέργειες για να αλλάξει ακατάλληλες συνθήκες υγείας στο χώρο εργασίας (υποστηρίζοντας, για παράδειγμα, δραστηριότητες προαγωγής υγείας στο χώρο εργασίας ή πραγματοποιώντας εκπαιδευτικά προγράμματα στα διευθυντικά στελέχη) και να διευκολύνει την άμεση επιστροφή των ατόμων που έχουν πάρει άδεια από την εργασία τους λόγω ασθένειας (π.χ. αξιολογώντας την ανάγκη αποκατάστασης σε ένα πρώιμο στάδιο). Ως αποτέλεσμα, οι εργασιακές συνθήκες βελτιώνονται, η αποκατάσταση γίνεται πιο άμεσα και οι υπάλληλοι έχουν καλύτερο βιοτικό επίπεδο. Το τελικό αποτέλεσμα για τη δημόσια υγεία είναι η μείωση του ποσοστού αδειών λόγω ασθένειας και των επιδομάτων ασθένειας. Καθένα από τα παραπάνω στάδια μπορεί να περιλαμβάνεται σε ένα σύστημα ελέγχου της υγείας στην εργασία. Για κάθε τομέα, παρέχονται δείκτες που είναι κατάλληλοι για τον έλεγχο του σχετικού κύκλου πολιτικής που περιγράφεται παρακάτω.

Πίνακας 1: Κατάλογος δεικτών

Γενικοί δείκτες	Λειτουργικοί δείκτες	Κάτοχος δεδομένων
εργασιακά ατυχήματα	βλ. ESAW για λειτουργικούς ορισμούς, π.χ. ρυθμός εμφάνισης σοβαρών εργατικών ατυχημάτων	Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία
ασθένεια στο χώρο εργασίας	βλ. EODS για λειτουργικούς ορισμούς, π.χ. αριθμός αναγνωρισμένων ασθενειών στο χώρο εργασίας κατά οικονομική δραστηριότητα και ασθένεια ανά 100.000 εργάτες που καλύπτονται από το σύστημα αναγνώρισης	Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία
κίνδυνοι για την υγεία στην εργασία	ποσοστό τοις εκατό (%) των υπαλλήλων που πιστεύουν ότι η υγεία ή η ασφάλειά τους κινδυνεύουν εξαιτίας της εργασίας τους	Ευρωπαϊκό Ίδρυμα
απουσία λόγω ασθένειας	ποσοστό τοις εκατό (%) των υπαλλήλων που απουσίαζαν από την εργασία τους κατά την εβδομάδα αναφοράς λόγω ασθένειας, τραυματισμού ή προσωρινής αναπηρίας	Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία
αναπηρία	π.χ. είναι πιθανότερο να έχουν εργασία άτομα με μέτρια ή και καθόλου αναπηρία σε σύγκριση με άτομα με βαριά αναπηρία. Ποσοστό τοις % υπαλλήλων που δηλώνουν ότι πάσχουν από χρόνια πρόβλημα υγείας ή αναπηρία ανά επαγγελματική τάξη	Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία
περιστατικά ασθένειας	θνησιμότητα (συνήθης ή περιστασιακή) σύμφωνα με τις κύριες ομάδες της ICD (Διεθνής Ταξινόμηση Νόσων, Κακώσεων και Αιτιών Θανάτου) που διαχωρίζονται σε επαγγελματικούς και οικονομικούς τομείς	δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα
ποιότητα εργασίας	π.χ. δείκτες σχετικά με πολλαπλές πλευρές των εργασιακών συνθηκών (σωματικές εργασιακές συνθήκες, ψυχολογικές εργασιακές συνθήκες, αυτονομία εργασίας, ένταση εργασίας)	Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία, Ευρωπαϊκό Ίδρυμα
ενέργειες προώθησης της υγείας στο χώρο εργασίας	π.χ. ποσοστό τοις εκατό (%) των επιχειρήσεων που διεξάγουν ενέργειες προώθησης της υγείας στο χώρο εργασίας	δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα
επανάταξη / αποκατάσταση	π.χ. ποσοστό τοις εκατό (%) των επιχειρήσεων/ιδρυμάτων που παρέχουν ευκαιρίες επανένταξης του προσωπικού (ιδιαίτερα προσωπικό με αναπηρικά προβλήματα) όταν επιστρέφει στην εργασία μετά από μακρόχρονη απουσία λόγω ασθένειας	δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα
συμμόρφωση με τους κανονισμούς της EAY	π.χ. ποσοστό τοις εκατό (%) των συμβάσεων EAY της ΔΟΕ που επικυρώθηκαν από τα Κράτη Μέλη, ποσοστό τοις εκατό (%) των επιχειρήσεων που συμμορφώνονται με μια νομική διάταξη	ΔΟΕ
δαπάνες για τα μέτρα υγείας και ασφάλειας στο χώρο εργασίας	π.χ. ποσοστό τοις εκατό (%) των συνολικών δαπανών επί της υγείας ή ποσοστό τοις % του ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν)/ ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν)	δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα

Συντμήσεις: EODS = Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία σχετικά με τις Ασθένειες στο Χώρο Εργασίας, ESAW = Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία σχετικά με τα Εργατικά Ατυχήματα, ΔΟΕ = Διεθνής Οργάνωση Εργασίας

Κατάλογος δεικτών που προτείνονται από το πρόγραμμα WORKHEALTH

Για την εισαγωγή του ελέγχου της υγείας στην εργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι απαραίτητο να υπάρχει ένας συγκεκριμένος αριθμός δεικτών που μπορούν να εφαρμοστούν. Οι συγκεκριμένοι δείκτες εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα. Επιλέχθηκαν από ειδικούς και κρίθηκαν με βάση τη δημόσια υγεία, την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία, την επιθεώρηση εργασίας και την κοινωνική ασφάλιση. Οι δείκτες υγείας και αποτελεσματικότητας του συστήματος υγείας απεικονίζουν τις συνέπειες των εργασιακών συνθηκών. Για το λόγο αυτό οι δείκτες πρέπει να διαχωρίζονται σε οικονομικούς και επαγγελματικούς ώστε να διαφαίνεται ο τρόπος, με τον οποίο σχετίζονται οι ασθένειες με την εργασία. Χρησιμοποιώντας τον προτεινόμενο κατάλογο, ο έλεγχος της υγείας στο χώρο εργασίας θα μπορούσε να παρέχει μία πρόχειρη ένδειξη των προβλημάτων υγείας στο χώρο εργασίας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στη συνέχεια μπορεί να διεξαχθεί μια πιο λεπτομερής ανάλυση, από την οποία είναι πιθανό να προκύψουν σχέδια δράσης.

Σύγκριση δεδομένων

Οι συγκρίσεις μεταξύ των διαθέσιμων δεδομένων πρέπει να γίνονται με προσοχή. Τα δεδομένα που συλλέγονται ως συνήθη δεδομένα, για παράδειγμα για τις ασθένειες στο χώρο εργασίας, τα εργατικά ατυχήματα ή την απουσία λόγω ασθένειας, είναι πιθανό να εξαρτώνται, αφενός, σε μεγάλο βαθμό από τη δομή και οργάνωση στη σχετική περιοχή κάθε χώρας, καθώς και από άλλες τοπικές παραμέτρους. Αφετέρου, δεδομένα μεταξύ χωρών που προκύπτουν από έρευνες όπως η Ευρωπαϊκή Έρευνα επί των Εργασιακών Συνθηκών είναι περισσότερο αντικειμενικά, παρόλο που είναι πιθανό οι πολιτιστικές διαφορές να επηρεάζουν τον τρόπο απάντησης. Τα συγκεκριμένα προβλήματα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν γίνονται συγκρίσεις μεταξύ χωρών χρησιμοποιώντας τους προαναφερόμενους δείκτες. Θα ήταν ίσως προτιμότερο να ελέγχονται οι αλλαγές στις τάσεις στη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου σε κάθε χώρα.